

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ
Посл.б. Р4р 1/16
Дана:18.03.2016. године
НОВИ САД

Апелациони суд у Новом Саду по судији Габриели Миловановић, у ванпарничном поступку предлагача М.И. из Л., Д.Н. коју заступа адвокат С.Ф. из Л., одлучујући о захтеву предлагача за заштиту права на суђење у разумном року, дана 18.03.2016. године донео је

РЕШЕЊЕ

УТВРЂУЈЕ СЕ да је предлагачу М.И. из Л. повређено право на суђење у разумном року у поступку пред Основним судом у Лозници, у парничном предмету посл. бр. П1.264/11.

НАЛАЖЕ СЕ Основном суду у Лозници, да предузме мере да се парница оконча у најкраћем року.

Обавезује се Р.С. да из буџетских средстава одређених за рад судова исплати предлагачу примерену накнаду за повреду права на суђење у разумном року у износу од 70.000,00 динара у року од три месеца, рачунајући од дана подношења захтева предлагача за исплату, са затезном каматом почев од истека рока од три месеца од дана подношења захтева до исплате, као и износ од 3.800,00 динара на име трошкова поступка.

Захтев предлагача за исплату износа преко 70.000,00 динара до траженог износа од 299.900,00 динара, и захтев за исплату затезне камате почев од 31.12.2015. године до истека рока од три месеца од дана подношења захтева **одбија се као неоснован.**

Образложење

Предлагач М.И. из Л. је путем пуномоћника Ф.С., адвоката у Л., поднела захтев за заштиту права на суђење у разумном року, у радном спору који се води код Основног суда у Лозници под пословним бројем П1.264/11 са захтевом за утврђење повреде права на суђење у разумном року из члана 32. став 1. Устава Републике Србије те ради накнаде нематеријалне штете у износу од 299.900,00 динара на терет буџетских средстава Р.С., са законском затезном каматом од 31.12.2015. године.

Поступајући по предлогу у смислу одредбе чл. 8а. и 8б. Закона о уређењу судова („Службени гласник Републике Србије број 116/08, 104/09, 101/10...101/13) Апелациони суд у Новом Саду је прибавио списе Основног суда у Лозници, посл. бр. П1.264/11, па је увидом у наведене списе утврдио:

Тужба је поднета дана 04.10.2011. године од стране тужиље М.И. из Д.Н., против туженог предузећа за производњу и промет „Ж.е.С“ ДОО из Л., ради исплате разлике зараде између исплаћене и минималне зараде, увећане зараде за прековремени рад и за рад на дан државних празника, доприноса и накнаде штете за неискоришћен годишњи одмор и накнаде трошкова превоза. Тужени је поднео одговор на тужбу 28.10.2011. године, којим је оспорио наводе из тужбе и тужбени захтев.

Рочиште за главну расправу одржано је 12.12.2011. године, које је одложено за 06.02.2012. године ради саслушања парничних странака.

На рочиште од 06.02.2012. године није приступио законски заступник туженог, те је пуномоћник тужиље предложио да се ни тужена не саслушава на том рочишту. Рочиште је одложено за 19.03.2012. године, на које је позван и заступник туженог.

На рочишту од 19.03.2012. године саслушани су тужиља и заступник туженог, те је пуномоћник туженог предложио вештачење на околност радног времена, исплата, обустава и све везано за предмет тужбе. Рочиште је одложено за 09.05.2012. године.

На рочиште од 09.05.2012. године приступио је сведок М.В. који је саслушан на истом рочишту, те је суд одложио расправу за 20.06.2012. године, на које рочиште су позвани сведоци које је предложио пуномоћник тужиоца на тој расправи.

На рочишту од 20.06.2012. године извођен је доказ саслушањем предложених сведока, рочиште је одложено за 10.10.2012. године на које је позвано пет сведока (на претходном рочишту су саслушана 3 сведока).

На рочишту од 10.10.2012. године саслушано је 4 сведока, те је рочиште решењем одложено за 05.12.2012. године. Истим решењем одређено је вештачење.

Суд је одржао рочиште за главну расправу дана 05.12.2012. године, на ком рочишту су се странке изјасниле о предлогу вештака, те је рочиште одложено за 13.02.2013. године. Вештак је доставио свој налаз дана 01.02.2013. године, који налаз је суд уручио странкама на рочишту од 13.02.2013. године, те је странкама остављен рок за изјашњење, односно примедбе на налаз вештака, а рочиште је одложено за 19.03.2013. године.

У поднеску од 21.02.2013. године тужени се изјаснио на налаз вештака, а тужиља се изјаснила на налаз вештака у поднеску од 18.03.2013. године.

На рочишту од 19.03.2013. године странке су остале код навода из захтева, те је расправа одложена за 24.04.2013. године.

На рочишту од 19.03.2013. године суд је одредио да се противтужба из поднеска од 21.02.2013. године заведе као посебан предмет, а рочиште је одложено за 24.04.2013. године.

Вештак је дана 04.04.2013. године доставио допуну налаза и мишљења. Суд је донео решење којим је расправу заказао за 11.06.2013. године. На рочишту од 11.06.2013. године суд је уручио пуномоћнику тужиље поднесак туженог од 03.06.2013. године те је пуномоћник тужиље тражио рок да би се изјаснила са наводима и документацијом из поднеска. Суд је одложио главну расправу за 04.09.2013. године.

Пуномоћник тужиље поднеском од 04.09.2013. године изјаснио се на примљену документацију, а тужилац се поднеском од 04.09.2013. године лично изјаснио на налаз вештака.

На рочишту за главну расправу од 04.09.2013. године странке су остале код својих навода из поднесака од 04.09.2013. године и код својих захтева, након чега је суд рочиште за главну расправу одложио за 22.10.2013. године и наложио странкама да уколико имају нових предлога везано за достављање поднесака и документације да се изјасне у року од 8 дана.

Поднеском од 16.09.2013. године пуномоћник туженог се изјаснио на поднесак пуномоћника тужиље од 04.09.2013. године.

На рочишту за главну расправу од 22.10.2013. године странке су остале код својих навода и захтева, те се пуномоћник тужиље изјаснио на поднесак туженог од 04.09.2013. године. Суд је донео решење којим је одложио главну расправу за 18.12.2013. године.

Поднеском од 24.10.2013. године тужиља је предложила вештака и обавестила суд о тачној адреси вештака за област графоскопије.

Поднеском од 28.10.2013. године тужени се изјаснио на предлог тужиље у погледу графолошког вештачења са рочишта од 22.10.2013. године.

На рочишту за главну расправу од 18.12.2013. године странке су остале код својих навода из захтева. Суд је донео решење којим је расправу заказао за 12.02.2014. године и одредио да ће се тужиља саслушати у својству парничне странке.

На рочиште за главну расправу од 12.02.2014. године тужиља није приступила, те су странке тражиле да се рочиште одложи ради саслушања тужиље и изјашњења на извештај пореске управе и извештај банке. Рочиште за главну расправу одложено је за 01.04.2014. године, на ком рочишту је одређено да ће бити саслушана тужиља. Тужени се поднеском од 04.03.2014. године изјаснио на налаз вештака од 01.02.2013. године и допуњу од 04.04.2013. године, исти налаз је оспорио.

На рочишту за главну расправу од 01.04.2014. године поново је саслушана тужиља, након чега је рочиште одложено за 27.05.2014. године.

Тужиља је ангажовала новог пуномоћника адвоката Ф.С., који је поднеском од 27.05.2014. године тражио одлагање рочишта заказаног за 27.05.2014. године због немогућности разгледања списка у тако кратком року. Суд је рочиште од 27.05.2014. године одложио по захтеву пуномоћника тужиље.

Суд је одложио рочиште од 17.07.2014. године због спречености адвоката тужиље за 24.09.2014. године.

Поднеском од 24.09.2014. године пуномоћник тужиоца обавестио је суд да неће приступити на рочиште од 24.09.2014. године због ступања у генерални штрајк свих адвоката на територији РС, те је суд одложио рочиште од 24.09.2014. године и из истог разлога одложио рочишта од 29.10.2014. године, од 03.12.2014. и од 26.01.2015. године.

Суд је заказао рочиште за главну расправу за 12.03.2015. године које је одржано, пуномоћник туженог је затражио да се одреди допуна економско-финансијског вештачења. Суд је донео решење којим је заказао рочиште за 28.05.2015. године.

На рочишту од 28.05.2015. године суд је констатовао да тужиља још није уплатила трошкове вештачења, те да није приступио ни законски заступник туженог, а странке су предложиле да се рочиште одложи на дужи период због сведока П.З. Суд је донео решење којим је рочиште одложио за 03.09.2015. године.

Рочиште од 03.09.2015. године је због спречености судије одложено за 10.12.2015. године.

Поднеском од 03.09.2015. године тужиља је обавестила суд да је извршила уплату дела трошкова на име вештачења по вештаку графологу у износу од 13.000,00 динара, те да због тешког финансијског стања није имала могућност да изврши целокупан тражени износ од 27.000,00 динара, и предложила да преостали износ од 14.000,00 динара уплати у даљем року од 2 до 3 недеље.

На рочиште за главну расправу од 10.12.2015. године пуномоћник туженог тражио је одлагање рочишта, а на истом рочишту странке су изјавиле да постоји могућност мирног решења спора, те је суд донео решење којим се расправа одлаже за 24.02.2016. године.

Овај суд је дописом од 21.01.2016. године који је запримљен у Основном суду у Лозници 25.01.2016. године затражио спис тог суда П1. 264/11 услед поднетог захтева за заштиту права на суђење у разумном року од стране И.М. из Ј.

Поднеском од 24.02.2016. године тужиља је уредила тужбени захтев.

На рочишту за главну расправу од 24.02.2016. године пуномоћник тужиље остао је код тужбеног захтева из поднеска од 24.02.2016. године који је на истом рочишту уручен туженом, те је пуномоћник туженог изјавио да не може изјаснити о тужбеном захтеву и остао код предлога да се саслушају законски заступник Г.З. и П.З. Суд је донео решење којим је одложио рочиште за 24.03.2016. године и одредио да се на рочиште позову законски заступник Г.З. и П.З., у својству сведока, а тужиљи наложено да на име трошкова вештачења уплати разлику у року од 15 дана под претњом пропуштања.

Спис је достављен овом суду дописом од 25.02.2016. године.

Одредбом чл.32. ст.1. Устава на чију повреду указује предлагач, утврђено је да свако има право на независан, непристрасан и законом већ установљени суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлога за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

Одредбама чл.10. ЗПП-а („Службени гласник Републике Србије“ бр. 125/04) било је прописано да странка има право да суд одлучи о њеним захтевима и предлозима у разумном року и да је суд дужан да настоји да се поступак спроведе без одуговлачења и са што мање трошкова. Одредбама чл. 10. ст. 2. ЗПП-а који је у примени од 01. фебруара 2012. године је прописано да је суд дужан да поступак спроведе без

одуговлачења у складу са претходно одређеним временским оквиром за предузимање парничних радњи и са што мање трошкова.

Разумни рок је оптимално потребно време да се одлучи о неком праву странке које је спорно, да би се отклонила неизвесност и странка имала сазнања о томе да ли јој то право припада или не, чиме се постиже и правна сигурност. Овај суд налази да оправданост дужине поступка мора да се цени у односу на околности предмета и критеријума: сложености предмета, понашање тужиоца и поступање суда, као и значаја предмета за тужиоце, односно овде предлагаче.

Имајући у виду природу спора (потраживање из радног односа), и обавезу хитног поступања суда у радним споровима, по оцени Апелационог суда, предлагач као тужилац је имао легитиман интерес да се предметни поступак оконча у што краћем року. Апелациони суд у конкретном случају налази да се предметни поступак може сматрати релативно сложеним с обзиром на чињенична и правна питања која је требало расправити, а која су захтевала спровођење обимног доказног поступка у виду саслушања сведока и одређивања вештачења.

Анализирајући поступање првостепеног суда, са становишта Уставом зајемченог права на суђење у разумном року, а полазећи од утврђених чињеница и околности које се односе на оспорени судски поступак Апелациони суд констатује да поступак пред првостепеним судом од подношења тужбе 04.10.2011. године до решавања по предлогу траје више од 4 године, у ком року је суд заказао 27 рочишта за главну расправу, од којих је само 16 одржано, одредио је два вештачења од којих је једно извршено, а за друго предлагач није предујмила трошкове, саслушавао је сведоке и странке у више наврата. У току трајања поступка суд је поступао активно, али његово поступање није било ефикасно јер ни за скоро 5 година доказни поступак није приведен крају, а у питању је радни спор који је хитне природе.

По ставу Уставног суда РС и Европског суда за људска права исказаном у већем броју одлука, само она кашњења и неактивности која се могу приписати суду, могу довести до повреде права на суђење у разумном року.

Разумна дужина трајања једног судског поступка је релативна категорија који зависи од низа чинилаца који се морају узети у обзир у сваком појединачном случају према његовим специфичним околностима а најважнији су сложеност чињеничних и правних питања у конкретном предмету, понашање подносилаца уставне жалбе као странке у поступку, поступање надлежних судова који воде поступак и природе захтева, односно значај права о коме се у поступку расправља за подносиоца.

Према налажењу Апелационог суда предлагач има легитиман интерес за ефикасније вођење и окончање поступка јер се ради о захтеву за остваривање права из радног односа.

Имајући у виду наведено, Апелациони суд је оценио да је предлагачу у својству тужиоца у парници која се сада води пред Основним судом у Лозници, посл. бр. П1.264/11 повређено право на суђење у разумном року зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава, те је у овом делу предлог (захтев) предлагача усвојен као основан, сагласно одредби члана 8а Закона о уређењу судова уз утврђење повреде права на суђење у разумном року зајемчено чланом 32. став 1. Устава.

Код оцене дужине трајања поступка који не испуњава захтев разумног рока не узима се у обзир оптерећеност суда или судија бројем предмета. Имајући у виду дужину поступка пред првостепеним судом, Апелациони суд је наложио првостепеном суду да предузме све мере како би се поступак окончао и била донета одлука у наведеној правној ствари, и одлучио да се предлагачу исплати примерена накнада од 70.000,00 динара из средстава Р.С. опредељених за рад судова сагласно члану 8б. Закона о уређењу судова.

Приликом одлучивања о висини накнаде овај суд посебно ценио значај предмета за предлагача и дужину трајања укупног поступка од иницијалног акта, водећи рачуна о постојећој пракси Уставног суда РС, Европског суда за људска права у сличним случајевима и економским и социјалним приликама у РС, као и самој суштини нематеријалне штете којом се оштећеном пружа одговарајућа сатисфакција због неажурног поступања првостепеног суда.

Захтев за накнаду већу од досуђене одбијен је, јер је досуђена накнада од 70.000,00 динара примерена сатисфакција предлагачу и уз изречену меру убрзања поступка, оствариће сврху која њоме треба да се постигне.

Приликом одлучивања о висини правичне накнаде цењен је укупан ток поступка од подношења тужбе предлагача као тужиоца до дана одлучивања, у погледу активности суда са једне стране и предлагача као странке са друге, те је овај суд нашао да постоји допринос и предлагача непримерено дугом трајању поступка, а који се огледа у неплаћању предујма трошкова за вештачење које је одређено по предлогу тужиле (из поднеска од 24.10.2013. године, а предујам није уплаћен у целини ни до 24.03.2016. године), затим одлагање више рочишта на захтев пуномоћника тужиле, изношење нових доказа током целог поступка, те предаја поднесака и уређење тужбеног захтева уочи самог рочишта, што је проуроковало његово одлагање.

Сврха и циљ овог поступка, не може бити остварење неоправдане материјалне користи у виду досуде непримерених износа накнаде штете због тражене повреде, јер природа исте накнаде није материјална или нематеријална штета предлагачу већ накнада „*sui generis*“, а циљ овог поступка је убрзање поступка и омогућавање предлагачу као тужиоцу да у разумном и примерном року оствари своје тражено субјективно право. Стога овај Апелациони суд сматра да су изречене мере због повреде права на суђење у разумном року адекватне околностима случаја, да ће се њима постићи сврха заштите прописана чланом 8а. и 8б. Закона о уређењу судова, тј. да ће у остављеном року бити одлучено о предлогу тужиоца за наставак прекинутог поступка.

Одредбом чл. 8б ст. 2 Закона о изменама и допунама Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ број 101/13) предвиђено је да се примерена накнада за повреду права на суђење у разумном року исплаћује из буџетских средстава РС опредељених за рад судова у року од 3 месеца од дана подношења захтева странке за исплату. Доспелост овог новчаног потраживања предлагача према цитираној одредби наступа протеклом наведеног рока за њену исплату, што произилази и из опште одредбе чл. 324 ЗОО. Чланом 277 ст. 1 ЗОО прописано је да дужник који задоцни са испуњењем доспеле новчане обавезе дугује, поред главнице, и затезну камату по стопи утврђеној законом.

Из цитираних законских одредаба проистиче да предлагачу на досуђени износ примерене накнаде припада и затезна камата почев од истека рока од 3 месеца од подношења захтева за исплату.

Предлагачу су досуђени трошкови поступка у износу од 3.800,00 динара на име састава иницијалног акта од стране пуномоћника који је адвокат како је захтевано у

предлогу, док остале тршкове предлагач није определио по висини те му нису досуђени.

Са наведених разлога применом одредбе чл.8а, чл.8б и чл.15 ст.2 Закона о уређењу судова, одлучено је као у изреци.

СУДИЈА

Габриела Миловановић.с.р.

Зто:

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против овог решења дозвољена је жалба Врховном касационом суду у року од 15 дана од дана достављања.